

Міністерство освіти і науки України

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально-науковий інститут бізнесу і менеджменту

Кафедра обліку та аудиту

КРИНІНА АСЯ ДМИТРІВНА

Реферат

кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»

**ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТА НАПРЯМИ ЇЇ
УДОСКОНАЛЕННЯ (ЗА ДАНИМИ ЛИПКОВАТИВСЬКОГО АГРАРНОГО
КОЛЕДЖУ НОВОВОДОЛАЗЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)**

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(освітня програма «Облік і оподаткування»)

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

Руденко Сергій Валентинович

Харків – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Бухгалтерська фінансова звітність, як кінцевий продукт бухгалтерського обліку, що надається користувачам для прийняття рішень, завжди перебувала і перебуватиме в майбутньому в центрі уваги науковців та практиків. На основі аналізу рівня її якості констатують про релевантність облікової інформації та здатність системи бухгалтерського обліку задовольняти запити зацікавлених користувачів в обліковій інформації. Важливими є як проблеми змістовного наповнення показників бухгалтерської звітності, так і форма представлення даного інформаційного продукту, від якої залежить рівень її сприйняття користувачами.

Систематизований виклад проблем адаптації фінансової звітності та її галузевого спрямування до вимог МСФЗ представлений у роботах В.О. Андрієнка, Т.В. Барановської, Л.М. Білої, О.М. Гіржева, І.В. Головащенко, Н.І. Дорош, В.М. Жука, О.О. Канцурова, Л.М. Кіндрацької, О.М. Коробко, В.В. Ластовецького, Л.Г. Ловінської, Т.Г. Маренич, Н.Л. Правдюк, Н.В. Семенишеної, С.В. Руденка, П.Я. Хомина та інших. Незважаючи на важливість питання щодо місця та ролі фінансової звітності у системі управління аграрними підприємствами та широку увагу до нього науковців, наразі залишається ряд невирішених теоретико-методичних та практичних засад розробки, складання та подання фінансової звітності, їх важливе значення для аграрних підприємств зумовлюють актуальність обраної теми дослідження.

Мета та завдання кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. *Метою роботи* є розробка теоретичних засад та практичних рекомендацій щодо удосконалення фінансової звітності аграрних підприємств.

Для досягнення цієї мети поставлені й вирішувалися такі *завдання*:

- вивчити економічний зміст, види та форми звітності на аграрних підприємствах;

- висвітлити принципи та якісні вимоги до підготовки фінансової звітності;

- проаналізувати сучасний стан нормативно-правового забезпечення складання та подання фінансової звітності на міжнародному рівні та в Україні;

- оцінити сучасний фінансово-економічний стан діяльності підприємств з акцентом на оцінку фінансового стану аграрних підприємств (за даними НПЦ Липковатівського аграрного коледжу);

- визначити основні етапи підготовки річної фінансової звітності з акцентом на особливості у суб'єктів господарювання аграрної сфери економіки;

- розкрити особливості у підготовці, складанні та поданні фінансової звітності на аграрних підприємствах (за даними НПЦ Липковатівського аграрного коледжу);

- окреслити основні шляхи удосконалення бухгалтерського обліку в контексті європейської інтеграції та глобалізації;

- обґрунтувати напрями удосконалення складу, будови та підготовки фінансової звітності підприємств;

- здійснити економічне обґрунтування запропонованих напрямів удосконалення фінансової звітності.

Об'єктом дослідження є процес підготовки та складання фінансової звітності, її аудиту та аналізу на аграрних підприємствах.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні й організаційні аспекти удосконалення фінансової звітності, її аудиту та аналізу на аграрних підприємствах.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження стали сукупність діалектичних методів, фундаментальні положення класичної економічної теорії, класичні і новітні погляди на фінансову звітність у процесі прийняття управлінських рішень, наукові концепції провідних

вітчизняних та іноземних фахівців із питань її теорії і практики та галузевого спрямування.

Для реалізації поставлених у дисертаційній роботі завдань використано такі методи та прийоми: історичний – при дослідженні становлення та розвитку фінансової звітності як цілісної системи економічних знань для вивчення функцій і концепцій фінансової звітності у системі управління; абстрактно-логічний – при теоретичному обґрунтуванні суті принципів, вимог, методів і процедур фінансової звітності; монографічний – для детального вивчення облікової політики фінансової звітності, законодавчих і нормативно-правових актів з питань облікової політики фінансової звітності, методології і методики її облікового забезпечення у контексті потреб основних користувачів; аналізу і синтезу – для деталізації окремих форм і елементів фінансових звітів; порівняння – для зіставлення фінансових показників аграрних підприємств з метою визначення перспектив формування ними фінансової звітності; графічний – для наочного відображення динаміки досліджуваних показників; опитування – для збору інформації з метою виявлення думки фахівців та спеціалістів щодо практичної реалізації міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку у аграрних підприємствах; узагальнення – для вивчення перспектив розвитку бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності, і її аудиту та аналізу.

Інформаційною базою дослідження були законодавчі та нормативні акти Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, Президента України, Національного банку України, первинні документи, реєстри синтетичного і аналітичного обліку, фінансова, податкова та статистична звітність, матеріали контролю НПЦ Липковатівського аграрного коледжу, літературні джерела, а також результати власних досліджень та розрахунків.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна (бакалаврська) робота є самостійно виконаною завершеною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до вирішення поставленого завдання.

Практичне значення одержаних результатів. Основні положення роботи доведені до рівня практичних рекомендацій зі складання фінансової звітності на аграрних підприємствах. Результати дослідження прийняті до впровадження у практичну діяльність НПЦ Липковатівського аграрного коледжу.

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 2 наукові праці (тези доповідей) загальним обсягом 0,18 ум. др. арк. на всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Основний зміст роботи викладений на 99 сторінках комп'ютерного тексту. Робота складається із анотації, вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел із 122 найменування, містить 20 таблиць, 2 рисунки та 10 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПІДГОТОВКИ ТА ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ» розкрито сутність, значення, види та форми звітності, загальновизнані принципи та якісні характеристики фінансової звітності, порядок подання фінансової звітності.

У другому розділі «ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ» дано організаційно-економічну характеристику аграрного підприємства, розкрито основні етапи підготовки річної фінансової звітності, висвітлено зміст, призначення і порядок складання форм фінансової звітності, розкрито аудит форм фінансової звітності підприємства.

У другому розділі «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА» обґрунтовано основні напрями удосконалення бухгалтерського обліку в Україні, удосконалення форм фінансової звітності підприємства та концептуальні засади формування внутрішньої управлінської звітності на підприємстві.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Отримані в ході дослідження результати кваліфікаційної роботи вирішують важливе науково-практичне завдання щодо обґрунтування теоретично-методичних засад та практичних рекомендацій з розробка теоретичних засад та практичних рекомендацій щодо удосконалення фінансової звітності аграрних підприємств.

За результатами дослідження можна зробити такі основні висновки:

1. Встановлено, що під поняттям «фінансова звітність» варто розуміти сукупність форм звітності, які містять систему узагальнюючих і взаємопов'язаних показників, які призначені для надання користувачам інформації про фінансовий стан та фінансові результати діяльності підприємства. Таке трактування фінансової звітності дає змогу узагальнити та згрупувати її основні економічні та правові ознаки: сукупність та види фінансових форм звітності, систему фінансово-економічних показників та інформативність для користувачів у процесі прийняття рішень.

2. На основі вивчення існуючих теоретичних розробок щодо класифікації звітності та джерел її формування встановлено, що вся звітність підприємств є бухгалтерською. Запропоновано доповнити існуючі класифікації звітності такими ознаками: залежно від суб'єктів, які регулюють порядок складання звітності та її подання (внутрішня та зовнішня); відповідно до цільової спрямованості змісту показників зовнішньої звітності (фінансова, статистична, податкова та звітність до фондів соціального страхування).

3. Доведено, що на якість фінансової звітності також впливає порядок організації обліку на підприємстві та фактори, від яких вона залежить. Підприємства повинні не лише дотримуватись вимог, що встановлені регулятором, а також і докладати власних зусиль для надання якісної фінансової звітності заінтересованим користувачам, використовуючи внутрішні управлінські інструменти, що сприятимуть підвищенню ефективності функціонування ринку капіталу.

4. На основі аналізу фінансового стану НПЦ Липковатівського аграрного коледжу встановлено, що підприємство прибуткове та загалом рентабельне. Рівень рентабельності у 2019 р. склав 63,2%, що на 15,7% більше порівняно з 2017 р. Норма рентабельності за останній рік діяльності, що аналізується, зросла в два рази і склала 25,5%. Показники ліквідності та платоспроможності свідчать, що коефіцієнти поточної та абсолютної ліквідності за період з 2017 по 2019 рр. відповідають рекомендованим значенням, що показує зможу підприємства розрахуватися за своїми поточними боргами у продовж року та з боргами, по яким можуть виникнути претензії у найкоротший час. Показники фінансової стійкості свідчать, що впродовж досліджуваного періоду з 2017 по 2019 рр. НПЦ Липковатівського аграрного коледжу мав абсолютну фінансову стійкість, тобто його поточна діяльність фінансується переважно за рахунок власних оборотних коштів.

5. Аналіз організації бухгалтерського обліку та системи контролю НПЦ Липковатівського аграрного коледжу дав змогу встановити, що на підприємстві працює бухгалтерська служба із 5 осіб, яку очолює головний бухгалтер. Це окремий структурний підрозділ, який веде облік лише господарської діяльності коледжу і не займається бюджетним обліком. Облік здійснюється за допомогою автоматизованої форми обліку з використанням програми «1С: Бухгалтерія 8.3». Варто зазначити, що фінансова звітність складається головним бухгалтером «вручну», тобто не автоматизовано програмою. Інформаційною основою є Головна книга та Оборотно-сальдові відомостей сформовані в «1С: Бухгалтерія 8.3».

6. Обґрунтовано, що на сучасному етапі розвитку економіки та складності нормативно-правової бази зростає ризик прийняття помилкових рішень на підставі фінансової звітності різними її користувачами. Підтвердження достовірності фінансової звітності аудитором має надзвичайне значення для прийняття будь-якими користувачами обґрунтованих ефективних управлінських рішень, які повинні прийматися на підставі достовірно наданої обліково-аналітичної інформації. Запропонована методика аудиту фінансової звітності підприємств, що надасть можливість

звести до мінімуму властивий аудиторський ризик та ризик невиявлення, що дозволяє уникати появи істотних помилок та реальніше оцінювати фінансово-майновий стан підприємства.

7. Доведено необхідність інтегрування політики бухгалтерського обліку окремим розділом до загальноекономічної політики з визначенням інструментів і технологій регулювання. Національні регулятори мають вчасно вирішувати не тільки завдання адаптації МСФЗ, а також найвищих професійних стандартів та керівних положень до нормативно-правової бази з питань бухгалтерського обліку та вносити зміни або розробляти Національні положення з питань бухгалтерського обліку та звітності, але й спрямовувати вектор розвитку на вдосконалення методики бухгалтерського обліку для суб'єктів малого підприємництва з метою стимулювання малого бізнесу в Україні.

8. Важливим напрямом підвищення рівня аналітичності фінансової звітності має стати правильна побудова її форм таким чином, щоб максимально полегшити вивчення відображених в них господарських взаємозв'язків. З метою об'єктивного представлення інформації в Балансі пропонується виключити з підсумку балансу статті «Відстрочені податкові активи» та «Відстрочені податкові зобов'язання» та розглядати їх як регулюючі; перегрупувати розділи пасиву балансу відповідно до їх економічної суті (зокрема, включити статтю «Цільове фінансування» до розділу «Власний капітал»); здійснити поділ дебіторської заборгованості в залежності від строку її обороту в складі оборотних активів.

9. Обґрунтовано, що на сучасному етапі розвитку обліково-аналітичних систем інформаційної підтримки прийняття рішень подальшими напрямками удосконалення системи внутрішньої управлінської звітності підприємства є: розробка внутрішньої управлінської звітності про стратегічно важливі аспекти діяльності підприємства, що має формуватися в розрізі стратегічних бізнес-одиниць; а також розробка внутрішньої управлінської звітності про ризики діяльності аграрного підприємства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1. Криніна А.Д., Уткіна М.А. Бухгалтерський облік малих підприємств в контексті розвитку їх підприємницької діяльності. *XVI-й Міжнародний форум молоді. «Молодь і сільськогосподарська техніка у XXI сторіччі»*. Збірка матеріалів форуму. Харків: ХНТУСГ. 2020. С. 229.

2. Криніна А.Д., Уткіна М.А. Звіт про управління: аналіз проблем складання та подання в Україні. *Національні і світові тенденції розвитку обліку, оподаткування та контролю: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (присвяченої 60-річчю кафедри обліку і оподаткування ОДАУ), 21 травня 2020 р.* редкол.: І.О. Крюкова [та ін.]; Одеський державний аграрний університет. Одеса: «ВМВ-Принт», 2020. С. 192-195.

АНОТАЦІЯ

Криніна А.Д. Фінансова звітність підприємств та напрями її удосконалення (за даними Липковатівського аграрного коледжу Нововодолазького району Харківської області) – На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» (освітня програма «Облік і аудит»). – Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, Харків, 2020 р.

Кваліфікаційну роботу присвячено теоретико-методичному обґрунтуванню та розробці практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку в Україні та фінансової звітності аграрних підприємств.

Бухгалтерська фінансова звітність, як кінцевий продукт бухгалтерського обліку, що надається користувачам для прийняття рішень, завжди перебувала і перебуватиме в майбутньому в центрі уваги науковців та практиків. На основі аналізу рівня її якості констатують про релевантність

облікової інформації та здатність системи бухгалтерського обліку задовольняти запити зацікавлених користувачів в обліковій інформації. Важливими є як проблеми змістовного наповнення показників бухгалтерської звітності, так і форма представлення даного інформаційного продукту, від якої залежить рівень її сприйняття користувачами.

Розкрито економічний зміст, види та форми звітності на аграрних підприємствах. Висвітлено принципи та якісні вимоги до підготовки фінансової звітності. Проаналізовано сучасний стан нормативно-правового забезпечення складання та подання фінансової звітності на міжнародному рівні та в Україні.

Здійснено оцінку сучасного фінансово-економічного стану діяльності підприємств з акцентом на оцінку фінансового стану аграрних підприємств (за даними НПЦ Липковатівського аграрного коледжу). Визначено основні етапи підготовки річної фінансової звітності з акцентом на особливості у суб'єктів господарювання аграрної сфери економіки. Розкрити особливості у підготовці, складанні та поданні фінансової звітності на аграрних підприємствах.

Розкрито напрями удосконалення бухгалтерського обліку в Україні контексті європейської інтеграції та глобалізації. Обґрунтовано напрями удосконалення складу, будови та підготовки фінансової звітності підприємств. Запропоновано напрями удосконалення системи внутрішньої управлінської звітності на підприємстві.

Ключові слова: звітність, фінансова звітність, інвентаризація, баланс, звіт про фінансові результати, автоматизація обліку, аудит фінансової звітності.

SUMMARY

Krynina A.D. Financial statements of enterprises and directions of its improvement (according to Lipkovatov Agrarian College) – Manuscript.

Qualification work for the degree of «Bachelor» in the specialty 071 «Accounting and Taxation» (educational program «Accounting and Auditing»). –

Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture, Kharkiv, 2020.

Qualification work is devoted to the theoretical and methodological justification and development of practical recommendations for improving accounting in Ukraine and financial reporting of agricultural enterprises.

Financial accounting, as the end product of accounting, provided to users for decision-making, has always been and will be in the future the focus of scholars and practitioners. Based on the analysis of the level of its quality, the relevance of accounting information and the ability of the accounting system to meet the requests of interested users in accounting information. Both the problems of content content of accounting indicators and the form of presentation of this information product, on which the level of its perception by users depends, are important.

The economic content, types and forms of reporting at agricultural enterprises are revealed. The principles and quality requirements for the preparation of financial statements are highlighted. The current state of regulatory and legal support for the preparation and submission of financial statements at the international level and in Ukraine is analyzed.

An assessment of the current financial and economic condition of enterprises with an emphasis on the assessment of the financial condition of agricultural enterprises. The main stages of preparation of annual financial statements with emphasis on the peculiarities of economic entities in the agricultural sector are identified. To reveal the peculiarities in the preparation, preparation and submission of financial statements at agricultural enterprises.

The directions of improvement of accounting in Ukraine in the context of European integration and globalization are revealed. The directions of improvement of structure, structure and preparation of the financial reporting of the enterprises are substantiated. The directions of improvement of the system of internal management reporting at the enterprise are offered.

Keywords: reporting, financial statements, inventory, balance sheet, statement of financial performance, automation of accounting, audit of financial statements.